

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT I AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC (CIRCULACIÓ I ESTACIONAMENT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El 27 de desembre de 2021, el ciutadà, actuant en nom i representació de la plataforma "MILLOREM EL CAMP DE L'ARPA" va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Al maig del 2020, el Districte de Sant Martí va decidir unilateralment tancar el primer tram del carrer de la Muntanya impedit l'accés des del carrer de Mallorca. Des de llavors, el veïnat ha de girar pel passatge del Puig Madrona i, des d'allà, arribar fins al tram del carrer de la Muntanya on sí que és permesa la circulació, uns 150 metres més amunt.
- Es van instal·lar quatre fitons, dels quals dos poden ser retirats pels serveis d'emergència i neteja. No obstant això, consideren que els fitons dificulten l'accés dels vehicles d'emergències i que els serveis d'extinció han tingut problemes a l'hora d'accedir-hi.
- Els veïns i veïnes del carrer paral·lel que rep el trànsit (passatge del Puig Madrona) també s'han queixat a l'Ajuntament per l'increment desmesurat de circulació de vehicles.
- Consideren que les restriccions de circulació del carrer de la Muntanya beneficien només a un altre grup de veïns i veïnes, els de l'associació de famílies dels alumnes de l'Escola Dovella.
- Sol·liciten a la Sindicatura que intervingui per tal que, conjuntament amb el Districte de Sant Martí, es consensui una altra solució que sí que permeti la circulació en dies i horaris no coincidents amb els de l'activitat escolar. Proposen altres exemples de pacificacions (com el del carrer de Rogent), atès que el veïnat té dret a poder circular en vehicle privat fins al seu domicili.
- Es van dirigir al Districte, però els va respondre que, com que estan previstes determinades obres de pacificació al carrer de la Muntanya, no tindria sentit tornar a obrir el carrer al trànsit.

- Van demanar una reunió amb el regidor del Districte el 3 de desembre de 2021, però els va respondre que per motius de la COVID-19 no era possible fer cap reunió, sense cap més alternativa o resposta.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **al Districte de Sant Martí, a la Guàrdia Urbana de Districte, a la Tinència de Seguretat i Prevenció (Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament) i a Barcelona de Serveis Municipals (B:SM)** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 26 de gener de 2022, es va sol·licitar a aquests organismes la informació necessària per a l'estudi de la queixa. Posteriorment, el 9 de febrer de 2022, es va sol·licitar al Districte de Sant Martí que ampliés la informació demanada.

Resposta dels òrgans afectats

A finals de febrer i principis de març del 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Posteriorment, el 9 de juny de 2022, es va rebre la informació demanada en l'ampliació de l'informe.

1. Informe de la Guàrdia Urbana

- No tenen coneixement ni dades objectives que informin d'un empitjorament en l'àmbit de mobilitat. Efectivament, alguns vehicles que abans giraven des del carrer de Mallorca al carrer de la Muntanya ara giren al passatge del Puig Madrona, que és el que està ubicat a continuació.
- Les queixes i els problemes de què tenen coneixement estan dividides en dos blocs. Un primer grup de queixes provinents de la direcció de l'Escola Dovella i l'AFA de l'escola, que defensen el tancament del carrer de la Muntanya i sol·liciten també tancar el passatge del Puig Madrona. Un segon grup amb veïnat de la zona i alguns comerços que ha vist afectada la seva mobilitat i el seu accés i que demanen reobrir el carrer de la Muntanya (almenys fora de l'horari escolar).

- Arran de les demandes dels dos grups, s'han fet actuacions de modificació de la via des d'altres serveis, sense que la GUB tingui capacitat d'influència en el resultat final.
- La senyalització existent en el moment de redacció de l'informe (22 de febrer de 2022) és correcta i informa de forma clara del tall existent: al costat dels fitons hi ha dos senyals verticals d'entrada prohibida, a més de senyalització de prohibició del gir pels vehicles que circulin pel carrer de Mallorca al tram tallat.

2. Informe de la Tinència de Seguretat i Prevenció (Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament)

- Al carrer de la Muntanya s'han instal·lat una sèrie de fitons, dos d'ells mòbils. Es va fer una ruta de reconeixement amb un vehicle de bombers per veure les dificultats de maniobra i circulació a les zones adjacents del carrer de la Muntanya, i confirmen que els fitons no suposen cap impediment per a l'accés dels vehicles. Tampoc no és un carrer d'accés a altres vies, així que no comporta un retard en els recorreguts de la zona.
- El carrer de la Nació està tallat entre els carrers del Freser i de la Indústria, amb pilones i jardineres centrals. Per a la intervenció dels recursos de bombers en aquest tram de carrer, s'emplaçarien els vehicles al costat de les pilones i es desplegarien les mànegues o els altres equipaments des dels vehicles. La resta del traçat del carrer de la Nació és accessible als vehicles d'emergències.
- Altres carrers estrets, com el passatge del Puig Madrona i el carrer de Vidiella, també han estat recorreguts amb el camió de bombers, sense incidència major. Únicament cal destacar alguna dificultat en el gir des del carrer de Vidiella al carrer de la Muntanya, per raó d'una plaça d'aparcament (la primera de la dreta). Al carrer de Vidiella també és possible que no hi accedeixi el vehicle.
- Revisats els informes d'intervencions de Bombers al carrer de la Muntanya (i carrers que hi tenen cruïlla) des de l'1 de maig de 2020 a 22 de febrer de 2022, no s'han trobat observacions referents a cap mena d'incidència.

3. Informe de B:SM

- En el moment de la redacció de l'informe (14 de febrer de 2022), el carrer de la Muntanya, en el seu primer tram, es trobava regulat amb una línia groga a ambdós costats de circulació de prohibit estacionar entre el carrer de Mallorca i de Vidiella.
- A partir de la intersecció amb el carrer de Vidiella, l'estacionament al carrer de la Muntanya es trobava regulat amb senyalització exclusiva per a residents. L'estacionament del carrer de la Muntanya s'efectuava amb normalitat i a B:SM no

els constava cap proposta de reubicació de les places d'estacionament feta pel Districte, l'Àrea de Mobilitat o la Guàrdia Urbana.

4. Informe del Districte de Sant Martí

- En l'àmbit d'aquest tram del carrer de la Muntanya hi conflueixen dos projectes:
 - Programa "Protegim les escoles": pacificació dels entorns de l'Escola Dovella iniciada al març de 2022, actualment està acabada.
 - Projecte PR.2021.0113 de reurbanització del carrer de la Muntanya entre els carrers de Mallorca i del Freser (incloent-hi el carrer de l'Eterna Memòria).
- Es van fer sessions participatives amb el veïnat, diferents entitats i plataformes del barri i l'AFA de l'escola Dovella. Per part de l'Ajuntament hi van assistir representants de BIMSA, Mobilitat, el director de Llicències i Espai Públic del districte, consellers del districte i en una de les reunions també el regidor de districte. Les sessions participatives van ser el 30 de novembre de 2021 i el 10 i el 21 de febrer de 2022. En aquestes sessions es va informar de l'avantprojecte de pacificació de la zona, amb una proposta de plataforma única amb prioritat per a les persones vianants.

Així mateix, el Districte de Sant Martí aporta documentació complementària diversa:

- Calendari dels Consells de Barri en els quals s'han tractat actuacions sobre el carrer de la Muntanya (període 2016-2021).
- Actes de reunions del procés participatiu de reurbanització del carrer de la Muntanya.
- Informació sobre el projecte de superilla de Camp de l'Arpa, que inclou el projecte de reurbanització del carrer de la Muntanya, amb plànols d'actuacions a curt i a mitjà termini.
- Els informes de Guàrdia Urbana, del Servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament, i de B:SM, dels quals ja s'ha donat compte.

De les actes de les reunions amb el veïnat es poden extreure les conclusions següents:

- Per part de l'Ajuntament es trasllada l'estratègia de ciutat de guanyar progressivament espai públic per als vianants, en detriment de l'espai ocupat pels vehicles privats, i del projecte de superilles (entre les quals està prevista la superilla del Camp de l'Arpa). També es destaca la prioritat del Govern de pacificar les escoles, que és una decisió pròpia del Govern i no de l'escola. Aquestes decisions estratègiques es prenen sobre la base de l'interès públic, prioritzant la globalitat per sobre de la particularitat.

- L'Ajuntament subratlla que la decisió de tallar el trànsit en el primer tram del carrer és una decisió independent del projecte d'urbanització en tràmit.
- Es fa palès que el veïnat no té una veu uniforme, i s'escolten diferents opinions i sensibilitats sobre el tancament del carrer de la Muntanya, així com sobre altres qüestions de la reurbanització.

CONSIDERACIONS

1. Pla de Mobilitat Urbana 2024 i programa "Protegim les escoles"

El Pla de Mobilitat Urbana 2024 (PMU) és l'instrument de planificació municipal que té com a objectiu principal assolir una mobilitat més sostenible, segura i saludable, apostant per la mobilitat de les persones vianants i posant èmfasi en mesures de transport públic, distribució de mercaderies i regulació de l'aparcament en superfície.

El PMU va prendre com a marc de referència català el Pla estratègic de seguretat viària de Catalunya 2021-2023 (PSV 2021-2023), el qual s'estructura en els sis eixos estratègics del Pacte nacional per a la mobilitat segura i sostenible, i recollia 223 accions previstes, entre les quals destaquen l'ampliació de l'espai destinat als vianants, amb la consegüent pacificació del trànsit.

Dins el marc del PMU 2024, en els darrers anys s'ha desenvolupat el programa "Protegim les escoles" amb l'objectiu de millorar la qualitat ambiental i la seguretat dels nens i nenes i de crear espais d'estada més amables en els centres educatius.

D'acord amb aquest programa, l'Escola Dovella, situada a la cantonada del carrer de Mallorca amb el carrer de la Muntanya, va ser objecte de les accions següents:

- Pacificació del trànsit en l'entorn escolar, tallant la circulació del primer tram del carrer de la Muntanya i reduint la velocitat de circulació de l'entorn.
- Millora de l'accés i canvis en la senyalització.
- Ampliació d'una zona d'estada i del verd i la incorporació de nou mobiliari urbà: bancs, jardineres...
- Creació de zones de joc espontani.
- Instal·lació d'elements de seguretat.

Aquestes mesures són congruents amb l'article 32.2 de la Carta de drets i deures de Barcelona, que estableix que l'Administració té l'obligació d'establir una ordenació de la circulació i de l'estacionament dels vehicles de motor compatible amb l'ús de les vies i places per als vianants i ciclistes.

En la mateixa línia, l'exposició de motius de la Carta municipal de l'Ajuntament de Barcelona assenjala que "s'elabora aquesta Carta per afavorir una mobilitat que tingui

el vianant com a destinatari més important". Per tant, tal com indica l'article 93 d'aquesta carta, l'ordenació del trànsit de persones i vehicles és competència pròpia de l'Ajuntament de Barcelona.

També, la fita 11 dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) estableix que cal dissenyar l'espai públic centrat en les persones vianants i garantir l'accessibilitat universal (ampliació de voreres, voreres exclusives...), amb una implementació pensada per a infants i persones grans.

2. La potestat de decisió municipal

El promotor de la queixa manifesta que el tall de circulació del carrer de la Muntanya provoca perjudicis al veïnat, ja que té dret a circular en vehicle privat fins al seu domicili.

Convé recordar que l'Ajuntament té competència pròpia pel que fa a l'ordenació del trànsit de persones i vehicles (art. 93 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona), i les restriccions a la circulació en aquest tram constitueixen una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a potestat de decisió discrecional de les administracions públiques.

Així, entre diferents solucions tècniques, totes elles possibles i legítimes, l'Administració pública opta per una solució que ha de ser la millor possible aplicant els principis de bona administració i equitat, per tal de no incórrer en arbitrietat, conducta prohibida per la Constitució espanyola.

3. Processos participatius

Altres motius de queixa són la unilateralitat de la mesura imposada per l'Ajuntament, així com la influència a favor dels interessos de l'Escola Dovella.

No obstant això, mitjançant la informació aportada sobre els Consells de Barri dels darrers anys i les actes de reunions entre el veïnat i el Districte, es considera acreditada l'existència de diàleg amb les persones i entitats que van intervenir en els diversos fòrums de participació ciutadana, com els Consells de Barri, i també en un procés participatiu específic.

A la documentació de l'expedient queda acreditat que la mateixa decisió d'urbanitzar el carrer de la Muntanya va ser la més votada en el procés de pressupost participatiu. Així mateix, el projecte de la superilla del Camp de l'Arpa va ser la segona proposta més votada.

A les actes de les reunions s'evidencia la gran diversitat de posicions, no tan sols dels dos blocs assenyalats en els informes (l'escola per una banda, i la plataforma de veïns

promotora de la queixa per una altra) sinó també d'altres persones que expressen les seves opinions individualment.

D'acord amb l'article 30 i següents de la Carta municipal de Barcelona i la seva normativa de desenvolupament (Reglament de participació ciutadana), l'Ajuntament garanteix la participació ciutadana, especialment en les matèries que afecten més directament la qualitat de vida dels ciutadans, com són els drets afectats pel cas que ens ocupa, que són els drets de la infància, el dret a la seguretat i el dret a l'espai públic.

4. Dificultats d'accés dels vehicles de serveis

El promotor de la queixa manifesta que els fitons dificulten l'accés dels vehicles d'emergències i neteja, i que els serveis d'extinció han tingut problemes a l'hora d'accedir-hi. Ha aportat dos vídeos en els quals es pot observar la maniobra real d'un grup de vehicles d'emergències, on es veu com els bombers treuen els fitons en 40 segons.

Sobre aquest aspecte en concret, l'informe del servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament indica que van fer una ruta de reconeixement amb un vehicle de bombers per veure les dificultats de maniobra i circulació a les zones adjacents del carrer de la Muntanya, i que es va confirmar que els fitons no suposen cap impediment per a l'accés dels vehicles. Afegeixen que, com que és un carrer d'accés a altres vies, tampoc no comporta un retard en els recorreguts de la zona.

5. Queixa relativa al passatge del Puig Madrona

El promotor de la queixa menciona que els veïns i veïnes del carrer paral·lel que rep el trànsit (passatge del Puig Madrona) també s'han queixat a l'Ajuntament per l'increment desmesurat de circulació de vehicles.

Amb referència a aquest punt, efectivament, aquesta Sindicatura va rebre una queixa, però l'objecte eren les molèsties de sorolls i increments de trànsit generats per l'activitat dedicada a la inspecció tècnica de vehicles ITV. Es va concloure que aquesta activitat gaudeix d'una llicència en vigor, si bé va ser objecte de diversos expedients de disciplina. Tots van acabar arxivats, excepte un que va derivar en una ordre acomplerta de disminuir el nivell sonor. La Sindicatura va recomanar a la Guàrdia Urbana fer un seguiment de la sinistralitat del carrer, alhora que es continuarà amb la protecció escolar habitual.

6. Petició de reunió amb el regidor del Districte

Un altre motiu de queixa és la manca de disposició del regidor del Districte per mantenir una reunió amb la plataforma "MILLOREM EL CAMP DE L'ARPA". Van

demanar-la per instància el 3 de desembre de 2021, però els van respondre que per motius de la covid-19 no era possible fer cap reunió, que en prenen nota i que ja es posarien en contacte. Mai no van ser contactats per a una reunió o alguna alternativa.

Si bé ha quedat acreditat que en la reunió del procés participatiu del 21 de febrer de 2022 van coincidir tant el regidor com membres de la plataforma, això no substitueix una reunió bilateral en la qual ells haurien pogut expressar les seves inquietuds i propostes.

En aquest sentit, l'article 22.2.f) de la Carta municipal de Barcelona estableix que correspon al president del Consell de Districte fomentar les relacions de l'Ajuntament amb les entitats cíviques i culturals del districte i informar els administrats de l'activitat municipal mitjançant els òrgans de participació corresponents.

En aquest cas, sí que sembla que l'actuació de la regidoria podria haver estat més facilitadora, ja fos proposant una reunió més endavant (durant l'any 2022 ja no hi havia restriccions per motius de la pandèmia), o proposant una reunió virtual.

En conclusió, i vista la documentació i els informes de l'expedient, aquesta Sindicatura no observa cap greuge en el tancament al trànsit del primer tram del carrer de la Muntanya.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Administració ha estat ajustada a dret i eficaç.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.